

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

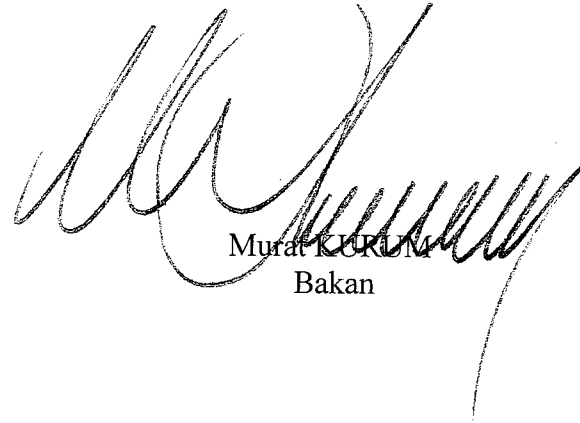
Sayı :30824082-610-11894228
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

27.04.2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Liste ve Ekleri (71 Sayfa)

**ZONGULDAK MİLLETVEKİLİ
SAYIN DENİZ YAVUZYILMAZ'IN
TBMM 7/12692 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR**

SORULAR

Köroğlu Dağları, Bolu Dağları ve Ilgaz Dağlarından gelen çaylar toplanarak Filyos Çayını oluşturmaktadır.

228 kilometre boyunca uzanan ve akış yolunda çok sayıda kola ayrılan Filyos Çayı geçtiği bölgelerde de farklı adlarla anılmaktadır. Yenice Nehri, Köroğlu Deresi, Markuşa Deresi, Ulu Su, Gerede Çayı, Melan Çayı, Akçay, Soğanlı Çayı gibi birçok ismi bulunan Filyos Çayı; Bolu'nun Dörtdivan ve Gerede İlçelerinden, Ilgaz Dağlarından, Melan Vadisinden geçip, Kastamonu'ya girmekte, Kastamonu'dan da Zonguldak'a gelerek, Filyos Beldesinde Karadeniz'e dökülmektedir.

Tarih boyunca içinde geçtiği bölgelerde insanların yaşam tarzlarını etkileyen, tarım, balıkçılık, ormancılık gibi önemli faaliyetlere imkân vererek bölge insanları için en önemli geçim kaynaklarından birini oluşturan Filyos Çayı, günümüzde sanayi kuruluşları tarafından çeşitli kirleticilere maruz bırakılmakta ve büyük zarara uğratılmaktadır.

Başta Gerede ve Karabük'te konuşlanan çok sayıda sanayi kuruluşunun Filyos Çayını uzun yıllardır fabrika atıkları için kullanması ve yetkili idarelerin gereken önlemleri yeterince almaması nedeniyle Filyos Çayı havzası ve bölge ekosistemi yok olma noktasına gelmiştir. Çayın geçtiği bölgelerde yaşayan yaklaşık dört yüz bin insanımız kanserojen içerikli, endüstriyel atıklar nedeniyle sağlık ve geçim sorunları yaşamaktadır.

Sık sık balık ölümlerinin de yaşandığı Filyos Çayı içinden geçtiği Gerede ilçesinden Karabük'ün Eskipazar ilçesine kadar 288 kilometre boyunca, 100'ü aşkın köyde kirlilik ve kokuya neden olmaktadır.

Kirliliğin bir nebze önüne geçmek amacıyla Gerede Deri ve Karma Organize Sanayi Bölgesinde yeni bir arıtma tesisinin inşası için 2020 yılında ihale yapılmış, 2021 yılında tesisin inşaatına başlanmış ancak 2023 yılına kadar bitirilmesi planlanan arıtma tesisi projesi de aradan geçen 4 yılda tamamlanamamıştır.

Bu bağlamda;

- 1- Filyos Çayı Bölgesi'nde bulunan ve atık sularını Filyos Çayı'na boşaltan güncel toplam sanayi kuruluşu sayısı kaçtır? Filyos Çayı bölgesinde kaç adet yeni sanayi kuruluşu yapılması planlanmaktadır?
- 2- Filyos Çayı Bölgesi'nde kaç adet arıtma tesisi bulunmaktadır? Söz konusu tesisler mevcut ihtiyacı karşılayacak kapasitede midir? Filyos Çayı Bölgesi'nde kaç adet yeni arıtma tesisi yapılması planlanmaktadır?
- 3- 2021 yılında Gerede'de inşasına başlanan arıtma tesisi neden tamamlanamamıştır? Söz konusu tesis inşaatının güncel olarak tamamlanma oranı kaçtır? Tesisin ne zaman

tamamlanması ve kullanıma açılması planlanmaktadır?

- 4- Filyos Çayı'nın sanayi kuruluşları tarafından kirletilmemesinin önüne geçilmesi ve Filyos Çayı'nın rehabilite edilmesi için bugüne kadar Bakanlığınızca hangi önlemler alınmıştır?
- 5- Atık suların arıtılmadan Filyos Çayı'na boşaltan sanayi kuruluşlarına bugüne kadar hangi yaptırımlar uygulanmıştır? Söz konusu kuruluşlara 2024 yılının başından bu yana kesilen cezaların toplam tutarı ne kadardır?

CEVAPLAR

Bolu İli'nin Gerede İlçesi'nde faaliyet gösteren ve alıcı ortama atıksu deşarjı yapan fabrikalara faaliyetleri boyunca 2872 sayılı Çevre Kanunu kapsamında Bolu Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) ve Bakanlığımızca denetimler yapılmaktadır. Yapılan denetimlerin yanı sıra, Ulusu Deresi'nde koku ve atıksu konusunda yaşanan sorunlar ve çözüm önerilerini tartışmak üzere 03.05.2023 ve 12.07.2023 tarihlerinde Bakanlığımız Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü Başkanlığı'nda kurum ve kuruluşların katılımıyla istişare toplantıları gerçekleştirilmiştir. Söz konusu toplantılarda konunun taraflarınca yönetsel manada yaşanan zorluklardan, ihtiyaç duyulan atıksu altyapı yatırımlarından bahsedilmiş ve mevcut sorunların çözümüne yönelik alternatif çözüm önerileri değerlendirilmiş olup, 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanun'a bağlı olarak çıkartılan Yönetmelikler çerçevesinde bölgede yer alan atıksu altyapı tesisleri yönetimleri tarafından alınması gereken önlemler tartışılmış ve kararlar alınmıştır. Bu tedbirleri içeren kararlar 18.07.2023 tarihli yazılar ile konunun muhataplarına iletilmiştir.

Denetimler devam etmekte olup, Atıksu Arıtma Tesisleri'nin deşarj noktaları ve hatları kontrol edilirken, yağmur suyu ve hatlarındaki olası kaçak bağlantılar kameralarla denetlenmiş by-pass hatları mühürlenmiştir. Ayrıca, Ulusu Çayı çevresinde gerçekleştirilen denetimlerde drone ile görüntü alınarak, kaçak deşarj olup olmadığı kontrol edilmektedir.

Gerede Deri İhtisas Organize Sanayi Bölgesi'nin 6000m³ / gün kapasiteli yeni atıksu arıtma tesisi inşaatı tamamlanmış ve tesis 2024 yılı Ağustos ayı itibarıyla atıksu alımına başlamıştır.

Gerede Karma Organize Sanayi Bölgesi içerisinde faaliyet gösteren fabrikalardan endüstriyel atıksu üreten fabrikaların münferit atıksu arıtma tesisleri bulunmaktadır. Endüstriyel nitelikli atıksu üretmeyen ancak çalışanlardan kaynaklı evsel nitelikli atıksuları oluşan fabrikaların ise sızdırmaz nitelikli fosseptikleri bulunmakta olup, fosseptikte biriktirilen atıksuların bertarafı Gerede Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğüne sağlanmaktadır.

Gerede Deri İhtisas Organize Sanayi Bölgesi'nin inşaatı tamamlanan ve atıksu alımına başlayan 6000m³/gün kapasiteli yeni atıksu arıtma tesisinin verimli çalışması ve Gerede Deri İhtisas Organize Sanayi Bölgesi dışından gelen fazla atıksuların engellenmesi kapsamında Eski Tabakhane Bölgesi'nde faaliyette bulunan 63 işletmenin atıksu üreten prosesleri Bolu Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) tarafından mühürlenmiştir.

Bu kapsamda; Ulusu Deresi'ne kirlilik yükü yüksek atıksu deşarjı yapan işletmelere Bolu Valiliği tarafından Sürekli Atıksu İzleme Sistemi (SAİS) kurma zorunluluğu getirilmiştir. SAİS'den geçerek deşarj edilecek atıksular 7 gün 24 saat boyunca online olarak takip edilecektir. Böylece, SAİS erken uyarı amaçlı kullanılacak olup, çevresel etkilerin kontrolü daha etkin bir şekilde sağlanacaktır.

Bu süreç içerisinde Bolu Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) teknik personelleri tarafından Ulusu Çayı'na atıksu deşarjı yapan Gerede Deri Organize Sanayi Bölgesi ve Gerede Karma Organize Sanayi Bölgesi'nde faaliyet gösteren fabrikalara denetimler devam etmiş, alıcı ortam sınır değerlerini sağlayamayan işletmelere idari yaptırımlar uygulanmış ve sorumlular hakkında 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun ilgili maddeleri kapsamında adli işlemlerin başlatılması için Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulmuştur.

Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatı teknik personelleri tarafından Filyos Çayı'nın bulunduğu Batı Karadeniz Havzası'nda yapılan denetimlere ilişkin olarak e-denetim sistemi verilerine göre 2024 yılı başından bugüne kadar atıksu konulu 399 çevre denetimi gerçekleştirilmiş olup, Çevre Kanunu'na aykırı faaliyette bulunan 42 işletmeye 40.088.263 TL idari para cezası uygulanmıştır.